

Setkání s představiteli jiných náboženství

pátek, 17. 9. 2010, 12.30 (SEČ)

Vážení hosté, drazí přátelé,

těší mne, že mám dnes možnost setkat se s vámi, kteří zastupujete různé náboženské komunity Velké Británie. Zdravím jak přítomné náboženské představitele, tak ty z vás, kteří působí v politice, v podnikatelském a průmyslovém sektoru. Děkuji dr. Azzamovi a hlavnímu rabínovi Lordu Sacksovi za jejich přivítání i vaším jménem. Zároveň mi dovoluji, abych popřál židovské obci ve Velké Británii a na celém světě šťastné a požehnané svátky Jom Kippur.

Chtěl bych svou promluvu začít vyjádřením uznání ze strany katolické církve za významné svědectví, které vy, muži a ženy ducha, přinášíte v době, kdy náboženská přesvědčení nejsou vždy chápána nebo ceněna. Zapojení věřících do různých oblastí společenského a ekonomického života hovoří výmluvně o tom, že duchovní dimenze života je pro naši totožnost lidských bytostí základní. Jinými slovy, že člověk nežije pouze chlebem (srov. *Dt 8,3*). Jako stoupenci různých náboženských tradic, které v širokém slova smyslu společně pracují pro blaho společnosti, přikládáme velký význam rozměru naší spolupráce „bok po boku“, která dovršuje aspekt našeho nepřetržitého dialogu „tváří v tvář“.

V duchovní rovině jsme všichni různým způsobem na cestě, která nabízí důležitou odpověď na nejdůležitější otázku, která se týká hlavního významu lidské existence. Hledání posvátna je hledáním toho, co je jediné nezbytné a uspokojí touhy lidského srdce. V pátém století svatý Augustin popsal toto hledání slovy: „Pane, stvořil jsi nás pro sebe a naše srdce je neklidné, dokud nespočine v tobě“ (*Vyznání, I,1*). Když se pustíme do tohoto dobrodružství, uvědomujeme si stále více, že iniciativa nepřichází od nás, ale spíše od Pána. Nejsme to ani tak my, kdo ho hledáme, ale spíše on hledá nás a bezpochyby vložil do hloubi našeho srdce touhu po něm.

Vaše přítomnost a svědectví ve světě ukazuje, že pro lidský život má základní význam duchovní hledání, do něhož jsme zapojeni. V rámci svých kompetencí nám přírodní a humanitní vědy podávají cenné porozumění aspektům naší existence a prohlubují naše porozumění způsobu, jakým se chová hmotný vesmír. To se může využít k velkému prospěchu lidské rodiny. Tyto disciplíny přesto nedají a nemohou dát odpověď na základní otázku, protože působí na zcela odlišné rovině. Nemohou uspokojit nejhlubší touhy lidského srdce, ani plně vysvětlit náš původ a úděl, proč a za jakým účelem existujeme, a ani nám nemohou dát vyčerpávající odpověď na otázku: „Proč něco existuje, místo toho aby neexistovalo?“

Hledání posvátna neznehodnocuje ostatní oblasti lidského bádání. Naopak, klade je do souvislostí, které zesilují jejich význam jako cest, jejichž prostřednictvím máme odpovědně pečovat o stvoření. V Bibli čteme, že Bůh požehnal našim prarodičům, poté co dovršil dílo stvoření, a řekl jim: „Plodte a množte se, naplňte zemi. Podmaňte ji“ (*Gn 1,28*). Svěřil nám poslání zkoumat a užívat tajemství přírody za účelem služby vyššímu dobru. Co je tím vyšším dobrem? V křesťanské víře je vyjádřeno jako láska k Bohu a našim bližním. Proto se z celého srdce a s nadšením zabýváme světem ve snaze sloužit svrchovanému dobru. Jinak totiž znetvořujeme krásu stvoření jeho vykořisťováním za sobeckými účely.

Z tohoto důvodu nás ryzí náboženská víra odkazuje místo k okamžitému užítku k nadpřirozenu. Připomíná nám možnost i výzvu k morálnímu obrácení, k povinnosti pokojného soužití s bližními a k významu uceleného života. Je-li tato výzva správně pochopena, přináší osvětlení, očišťuje naše srdce a inspiruje k šlechetným a velkodušným skutkům ve prospěch celé lidské rodiny. Motivuje nás k tomu, abychom pěstovali uskutečňování ctností a vzájemně se sblížovali v lásce a co největší úctě k náboženským tradicím, odlišným od té naší.

Již od Druhého vatikánského koncilu klade katolická církev zvláštní důraz na důležitost dialogu a spolupráce se stoupenci ostatních náboženství. A aby byl dialog plodný, je nutná vzájemnost mezi všemi účastníky dialogu a stoupenci ostatních náboženství. Mám na mysli zejména situace v některých částech světa, kde spolupráce a dialog mezi náboženstvími vyžaduje vzájemnou úctu, svobodu pro vyznávání vlastního náboženství a veřejné vykonávání bohoslužeb, rovněž svobodu řídit se vlastním svědomím bez hrozby vyloučení ze společnosti či pronásledování i po obrácení z jednoho náboženství na jiné. Pokud jsou tato úcta a otevřené postoje jednou provždy ustanoveny, přispívají lidé všech náboženství společně a účinně k pokoji a vzájemnému porozumění a nabízejí tak přesvědčivé svědectví světu.

Tento druh dialogu je třeba zavést na různých úrovních a neměl by se omezovat na formální diskuse. Dialog života zkrátka předpokládá žít bok po boku a učit se jeden od druhého, takže poroste vzájemné porozumění a úcta. Dialog činnosti nás sblíží formou konkrétní spolupráce, když využíváme svých náboženských intuicí při prosazování celkového lidského rozvoje a při snaze o dosažení míru, spravedlnosti a ochrany stvoření. Tento typ dialogu může zahrnovat společné zkoumání způsobu, jak bránit lidský život v každém jeho stadiu a jak zajistit, aby náboženská dimenze jednotlivců i komunit nebyla odstraňována ze života společnosti. Na rovině formálních konverzací pak nejde jenom o potřebu teologické výměny, ale také o příležitost vzít vzájemně do úvahy vlastní duchovní bohatství, hovořit o vlastních zkušenostech modlitby a kontemplace, vyjádřit radost z našeho setkání s božskou láskou. V této souvislosti jsem rád, že mohu vyzdvihnout řadu pozitivních iniciativ na podporu tohoto dialogu přijatých v této zemi na různých rovinách. Jak zdůraznili katoličtí biskupové Anglie a Walesu ve svém nedávném dokumentu „Setkat se s Bohem v příteli i v cizinci“, stává se úsilí vycházet přátelsky vstříc stoupencům jiných náboženství důvěrnou součástí poslání místní církve (srov. č. 228) a charakteristickým aspektem náboženského panoramatu této země.

Drazí přátelé na závěr těchto úvah mi dovoluňte, abych vás ujistil, že katolická církev kráčí cestou úsilí a dialogu v opravdové úctě k vám a vaší náboženské víře. Katolíci ve Velké Británii i na celém světě budou nadále stavět mosty přátelství s jinými náboženstvími, aby napravovali pochybení minulosti a prosazovali důvěru mezi jednotlivci i společnostmi. Dovolte mi, abych znovu vyjádřil svou vděčnost za to, že jste mne přijali a dali mi příležitost, abych vám nabídl své povzbuzení k dialogu, který vedete se svými křesťanskými bratry a sestrami. Vyprošuji vám hojnost božských milostí! Děkuji.

přeložil P. Milan Glaser, SJ